

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 160 Lei
Pe jumătate
de an . . . 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMANUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACTIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Altădată și acum.

Pentru cei ce nu cunoșteau orașul Arad de acum 15—20 de ani, o evocare a acelor vremuri trecute pare ca o pagină ruptă dintr-o frumoasă carte. Acest centru al vieții politice românești de atunci, era și un focar de cultură românească la care se adăpa fiecare bun român. Ziarele ce apăreau aici, duceau cuvântul românesc în cele mai îndepărtate cătune locuite de urmași de-ai lui Traian. Indemnurile, încurajările și nădejile de mai bine ce transpirau din rândurile acelor ziare, erau sugestiile marilor bărbați cari au înțeles glasul vremurilor și au presimțit schimbările ce aveau să se producă.

Toată lumea românească de dincoace de Carpați era cu privirea ațintită asupra Aradului, căci de aci pornea cuvântul de ordine, de aci se aștepta suflarea cornurilor pentru intrarea în luptă. Mare cartier al războiului politic românesc, Aradul forfota de români. Pe străzile aceluia Arad se vorbea românește, aspectul aceluia Arad era mai românesc. Astăzi aceleași ziduri par a fi părăsite. Vorba românească pare și ea a fi amuțit pentru a da mai mult loc celei maghiare. Inscriptiile românești de acum care lipseau atunci, apar ca niște reclame hazlii de gust american. Viața de aci ia din ce în ce mai mult aspect unguresc. Aradul a devenit din insulă românească ce era, oraș de frontieră maghiară pierzându-și caracterul românesc ce-l avea.

Publicațiunile românești de odinioară, durere, dar trebuie să

o spunem, sunt niște muribunzi ce agonizează îndelung. S'ar mai putea asemăna cu niște ruine a unui trecut glorios.

Aradul românesc suferă de o boală respingătoare: lăncezeala. Cei ce-l locuiesc sunt niște netrebnci trântori, de picioarele cărora s'au legat bolovani și pe spiritul cărora s'a lăsat o ceață de plumb.

Nici un interes față de treburile obștești, nici un gest pentru reînvierea acestui oraș, care merită altă soartă. Nimic nu interesează. Până orașele vecine, ca Timișoara și Oradea, progresează și înfloresc, Aradul regresează și lăncezește. Românii veniți dincolo s'au identificat fără multă introducere cu interesele noastre comune. Plini de temperament, spirite agere, s'au contaminat, cu toate acestea, tot așa de repede și de boala băștinașilor.

Spiritul germanic, greoi al ardeleanului se cerea oarecum reîmpropătat de spiritul vioi dar nealterat, de infecțiunile balcanismului, al celor de dincolo.

Avântul unei vieți românești mai pronunțate lipsește, cu toate că apostolii culturii românești au sosit de mult.

Aradul care, prin vitregia chiar acelor cari îl făcuseră odată centru al politicii românismului, și-a pierdut orice importanță de orice gen.

S'ar cuveni totuși să se pronunțe între celelalte orașe din Ardeal, căci, dacă momentan îi lipsește un avânt, Aradul de astăzi încă nu este de abinelea mort. Competenți sunt mulți. Revenirea lor la realitate ar putea da impulsul pe care-l așteaptă tinera generație. Arlll.

Să nu ne pierdem nădejdea!

Una din durerile cele mari ale țării noastre este prețul căzut al cerealelor. O știm cu toți, o vedem ne sbuciumăm, însă greu ne vine s'o spunem că nu prea putem să ajutăm. Cauzele noastre răului sunt multe și totul în afară de puterile noastre de a le putea remedia. Mulți aruncă vina pe guvern: Că guvernul nu face asta, că guvernul ar trebuie să facă ceia. Vorbe goale și fără judecată. Dacă acei care le place să arunce toate în capul guvernului a r fi de nițică bună credință, ei trebuie să recunoască că guvernul actual a făcut tot ce se putea face în această chestiune, pentru a veni în ajutorul țării năpăstuite. Așa de ex.: Taxele de zeci de mii de lei la vagonul de grâu guvernul nostru le a redus la minimum posibil adică la 1000 lei pe vagon dela 30.000 cât era sub guvernele trecute. Tot așa s'a redus și la porumb, orz, ovăs și la vite. Costul de transport al cerealelor pe Calea Ferată însă s'a redus la jumătate. Dacă din cauza taxelor urcate din trecut noi am perdut piețele noastre de desfacere, oare noi suntem vinovați?

Oare guvernul nostru este vinovat că la venirea noastră la putere am găsit un gol în bugetul Statului de 18 miliarde, goluri cari apăsau greu asupra țării și ne compromiteau grozav în față străinătății. De 2 ani de zile ne sbuciumăm să infiripăm un credit estin pentru agricultură, celelalte partide politice și îndeosebi cel liberal îl sabotează din toate puterile, și când colo noi suntem vinovați. Dar pentru D-zeul unde mergem cu cinismul și batjocura bunului simț. Imi vine foarte greu căl trebuie să repet pentru nu știu a câte oară marile acte săvârșite de guvernul nostru acte care în loc să-i aducă o recunoștință din partea opiniei publice,

sunt date cu totul uitării și dușmanii noștri — cari evident au tot interesul să facă așa — caută să le ascundă în față lumii. D. e. Odată cu formarea guvernului Național-Țărănesc a încetat cenzura și starea de asediu, am avut cele mai libere alegeri din lume; s'a făcut împrumutul pentru stabilizare. Prin legea nouă administrativă am dat puțință satelor să-și aleagă pe oamenii cari li vor în fruntea satelor. Legea jandarmeriei și poliției a ridicat aceste instituțiuni la adevăratul lor rol de paznici ai ordinii din cloaca politicianismului — unde — i adusesse regimurile trecute. Și câte alte legi de mult folos pentru țară și popor nu sunt opera guvernului nostru.

Chiar județul nostru Arad dă anual câte 34 milioane lei pentru refacerea drumurilor și a podurilor, iar Camera Agricolă a împărțit în fiecare an semințe selecționate sub prețul de piață, a pus la dispoziția comunelor triere, și curățitoare gratuite și pomi și mașini agricole cu jumătate preți. Domnilor, cari vă plece să vă tot legați de guvern aceste nu le vedeți și nu le spuneți?

Vă rog să mi spuneți ce s'ar făcut pe tru drumuri sub regimurile trecute. Faimoasele construcții de școli ale regimurilor trecute sunt mult grăitoare. Vom mai avea ocazie să vorbim de aceste chestiuni.

Frați Țărani să nu ne pierdem capul La năcaz mare trebuie și minte mare. E greu traiul! da! o recunoaștem. Avem o criză care nu-i de ordin local e o boală generală și toată lumea cu minte să ocupă cu vindecarea ei. Să nu credeți că dela babe vrăjitoare ne va veni leacul. Lăsați strigoiul trecutului și când să abat prim satele voastre faceți-vă cruce.

Nicolae Adam
deputat.

Folleton.

O vizită ingenioasă (Schiză.)

De mult a fost...

Popa Maxa vroia să se răsbune pe rudele sale. Pricina era cunoscută în întreaga lui parohie de vreme ce nu era omul care să-și ascundă necazurile. Crâsnicul intrat în intimitatea casei, aflase cel dintâiu de supărarea părintelui. Iată pricina: părintele așteptându-și odată rudele cari s'au anunțat să vină, se pregătia de un mare ospăț. Cămpărase mâncări și beuturi dintre cele mai delicioase. Oaspeții, cari erau dar să fie rudele sale pe cari nu le văzuse de mai mulți ani (pe atunci nu erau trenuri multe și nici automobile) spre supărarea inconsolabilă a părintelui n'au venit. D'aci apoi supărarea. Numai crâsnicul n'avea pentru ce să se supere: mâncările trebuiau mâncate și beuturile beute și la această deloc nu riscantă operație de devorare a bunurilor deșerte, crâsnicul concurase

cu multă competență și pricepere, care așezat la masă în acea zi cu părintele și preoteasa mâncase din plin și închină mereu în sănătatea părintelui.

— Crâsnice, mă voi răsbuna, zise crâsnicului cu multă hotărîre popa Maxa.

— Să ne răsbunăm... răspuse ăstalt. Zis și făcut. Părintele trimise cu prima poștă rudelor sale o depeșă lapidară, sgârșită la vorbă, iată numai atât: „Duminecă la amez sunt al vostru. Așteptați-mă, sosesc Maxa“.

Mare era bucuria rudelor. Pe părintele Maxa nu l-au văzut de mult și mare treabă trebuia să fie când el se mișca de acasă. Nu-i vorba, pe popa Maxa nu-l iubiau numai parohienii ci și rudele. Era pentru ele un oaspe cu cât de rar cu atât de bine primit pentru firea lui sănătoasă și spirituală. Era glumeț popa Maxa și mai era și popă bun și vrednic. Satul îi prevesti de vreme că de o muri preoteasa apoi de bună seamă că Popa Maxa va ajunge vlădică în dieceză. Mireni îi făceau planuri cu fiecă ocaziune când se adunară în pivnițele renumite ale lui popa Maxa. Numai că preoteasa nu prea

avea intenții să treacă la cele eterne. Și tocmai că din această cauză nu le prea plăcea mirenilor de preoteasă, că, precum ziceau ei în momente de supărare și precum era preoteasa de bucalată apoi prea ușor se putea să-l supravețuiască, nu pe popă, ci pe cel mai tânăr mirean.

De asta îl așteptau rudele cu atâta nerăbdare pe părintele Maxa. Dacă tuturor le făcea bucurie anunțul sosirii lui, nu prea făcea gânsacului, care pierdu în acea zi de Duminecă, prea multe din concubine. Pe frigare se indesuiau cadavrele de curând ciuplite și lângă păreți, în o coloană de o incontestabilă disciplină stăteau butelii grațioase cu gățul subțire pline de cel mai delicios suc roșu de viță, de mai multe toamne. De o evidentă surescitare erau cuprinse rudele când ceasul bătu ora 12 de amez și mai mare le a fost indignarea când văzură că nici până la ora 1 p. m. popa Maxa nu făcu nici act de prezență.

Deodată însă auziră deschizându-se poarta cea mare dela stradă. (Al dracului de crâsnic!) Eșiră repede dar

n'au văzut nimic. Obsedate ca de un miracol, că poarta se deschise dela sine, rudele erau cât pe aci să se retragă. Iată numai că sosește crâsnicul lui popa Maxa, în mână cu un plic de o impunătoare mărime.

Supărarea fu repede alungată când la masă desfăcând plicul, dederă de fotografia părintelui Maxa și de un bilețel pe care era scris numai atât: „Mănce vă pureci, iată că am sosit. Dați-mi să mănânc și să închin în sănătatea voastră“.

Buna dispoziție se refăcu. Cel care a profitat și de astădată era crâsnicul. Împărțit într'ale mese, fu centrul atențiilor și la întrebările căzute ca ploaia răspunde mândru, ca oridecâte ori când vorbea de popa Maxa, de viitorul vlădică. Spuse că părintelui și preotesei li-e dor să și vază rudele; că-s — sănătoși cu toată casa; că ingrașă atâția și atâția porci, — că ețetera, ețetera.

Dorința părintelui Maxa fu fără șovăire imediat pusă la cale. Rudele, bărbați și femei cu copii cu tot, încă în acea zi se urcară în trăsură crâsnicului și au plecat în ospătarie la popa Maxa. Fără minciună că n'a fost glumă... De mult a fost... P. Puticiu

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei 330.—340.—	per 100. kg.
Orz	280.—290.—	" " "
Ovăș	280.—290.—	" " "
Porumb	270.—280.—	" " "

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei 10—15000.—
" " boi	15—20000.—
" " porci	2—3500.—
Vacă	6—9000.—

Mălura grâului sau tăciunea petroasă.

(Tilletia tritici T. laevis).

Tăciunea petroasă se arată în interiorul bobului ca un praf negru învelit în coaja seminței. Când prin imblătitul grâului sau alte manipulațiuni grăunța se turtește praful se lipește de semință, mai ales în partea vârfului bărbos al acesteia și deodată cu grăunța ajung în pământ. Incolțește împreună cu aceasta și intră în planta tineră și la anul în locul recoltei de grâu ne pomenim cu una de tăciune.

Fiecare agricultor cunoaște boala aceasta periculoasă care nimicește des o mare parte a recoltei sau o reduce simțitor — în cazuri de infectare mai mică — valoarea grâului.

Este ciudat că deși există leac împotriva acestei boli, agricultorii — în mare parte din neglijență (nebăgare de seamă) nu apără contra tăciunii petroasă semința dela care așteaptă răsplătă pentru munca și truda unui an.

Având diferite leacuri pentru apărarea seminței cari — folosite nimicesc boala deci, putem judeca pe fiecare agricultor a cărui semănături sunt atacate de aceasta boală și putem spune cu suflet liniștit că un astfel de agricultor este un om neglijent care nu ține seamă de binele lui propriu.

În următoarele se va descrie folosința unui leac cunoscut de cei mai mulți agricultori dari care în multe cazuri se aplică greșit și anume:

Saramurarea (impietrirea grâului) cu piatră vânătă (sulfat de cupru) după metoda lui Linhardt.

Ne folosim de o cadă sau un butoi cu un singur fund, punem în el 100. litri apă. Cada sau butoiul trebuie să fie așa de mare ca apa să nu-l umple mai mult de 2/3 părți. Luăm din cadă 4—5. litri de apă care o încălzim și topim în ea un kgr. piatră vânătă și o vărsăm apoi în butoiul cu apă, amestecându-o bine cu un băț sau cu o lopată. Să nu folosim la nici un caz mai mult decât 1—1½ kgr. piatră vânătă la 100. litri apă, la 50. litri ½ la 25 litrii ¼ kgr., căci altcum se strică colțul grâului.

Căptușim două coșeri de nuele cu pânză sau saci sau răi, punem în una 10—12. litri grâu de semință, amestecăm din nou apa impietrită, o femeia ia coșara cu grâul și îl cufundă sub apă în cadă. Al doilea lucrător sau femeia spală grâul sub apă frecându-l și amestecându-l cât de bine. Vedem că la suprafața apei s-au ridicat grăunțe cu tăciune, boabe sterpe, pleavă și alte corpuri ușoare. Luăm acum o sită și pescuim aceste corpuri dela suprafața apei, așezându-le într-o lădiță.

După aceasta ridicăm coșara puțin din apă și grâul se spală din nou, frecându-l bine între degete. Iarăși scufundat, amestecat, cules corpurile ușoare de deasupra apei și coșara cu grâul așa preparat se scoate din apă se pune pe marginea căzii sau butoiului să se scurgă apa în parte și la urmă se pune pe două scafe de lemn ca să se gurgă de tot apa. După ce am pus prima coșară cu semința preparată pe scafele de lemn, luăm o a doua coșară cu grâu și procedăm la fel ca lucrările că nu se intrerupă. Când s-a preparat și grâul din a doua coșară întindem subțire semința din prima coșară pe poneavă ca să se usuce, unde mai și greblăm și așa continuăm până toată semința este impietrită. Să fim cu băgare de seamă ca apa impietrită să fie cât de des amestecată. Se înțelege că semința se usucă la soare, unde în 3—5 ore e uscată și vine așezată în pod unde o întorcem cât de des până vedem că se ridică la întoarcerea ei un colb, (praf) semn că este de tot uscată. Este o părere greșită a agriculturilor noastre că semința impietrită are să fie imediat semănată că altcum se strică. Ea trebuie să fie numai bine uscată ca să nu muzezească.

Apărarea cu alte leacuri (prafuri).

În ultimul timp s'a lătit la noi apărarea grâului contra tăciunii pe cale uscată adecă prin prăfuirea grâului fără să folosim și apă. Procedura este foarte simplă și anume: Se amestecă grăunțele într'un sac sau mai bine într'un butoi cu preparatul respectiv și semința este gata pentru însemnare.

Cele mai răspândite din aceste prafuri sunt Abavitul, Porzolul, Tilanttilul și Vitriolina. Preparatele aceste se află de vânzare în cele mai multe prăvălii, și fiecare fabricant alături la vânzare și instrucțiunile referitor la folosința lor etc.

Atât oamenii de știință cât și cei cari au folosit aceste prafuri sunt mulțumiți rezultatul obținut. Folosința lor este mai scumpă ca aceea cu piatră vânătă însă manipularea este cea mai simplă și practică. Nu ai să uzi și să uști grâul. Nu ești legat de timp. Poți prepara semința cu săptămâni înainte sau în ziua însemnării afară pe holdă. Ași sfătui însă mai ales pe micii agricultori de ași cere înainte de folosirea acestor prafuri sfatul celui mai apropiat proprietar care a folosit deja din acestea prafuri sau a asistat odată la prepararea grâului, pentru a nu face eventuale greșeli la prepararea grâului

În sfârșit unele sfaturi.

Sacii în care punem semință au să fie noi, sau vechi spălați în apă ferbinte sau imuiati în apă impetrită.

Mașina de semănat să fie bine curățită să nu ajungă prin ea tăciune cu semința în pământ. Să mai fim cu precauțiune la mașini imprumutate și să ne interesăm că ce grâu s-a semănat cu ea și dacă observăm că s-a semănat grâu tăciunos atunci să nu o folosim ori să o spălăm în acest caz cu apă ferbinte.

Feriti-vă de a băga semință umedă toamna în pământ, ea incolțește și dacă este secetă se usucă.

În pământul gunoit se arată tăciunea mai tare fiind adusă cu gunoiul pe pământ. Nu aruncați rămășițele provenite dela treerat vânturat și saramurat pe gunoiste ci le ardeți iar curăturile ce conțin tăciune le măcinați și le folosiți în aceasta formă pentru hrana animalelor.

Tăciunea se arată mai des unde semănăm grâu după grâu.

Feriti-vă de a semăna după grâu tăciunos iarăși grâu.

Grâul atins de tăciune să se vândă și pentru însemnare cumpărați alt grâu sănătos.

Semința cu mălură (tăciune) este paguba și rușinea agricultorului.

N. P.

Camera a încheiat un contract cu fabrica Schlössing din Franța astfel că putem preda agriculturilor preparatul „Vitriolină“ cu prețul redus de 88.— Lei per kgr. față de alte prețuri alor preparate dela 130—140. Lei per kgr.

Din „Vitriolină“ este necesar la 100. kgr. grâu dela 175—200. grame. Cu un kgr. deci putem prăful dela 500—600.— kgr. grâu.

Apărarea semănăturilor contra șoarecilor de câmp.

Intrucât nu vom primi din vreme ploi mai îndelungate și răcoroase ca vor nimici în mare parte șoarecii de pe câmpuri, va fi necesar ca noi să ne îngrijim de măsurile necesare pentru apărarea semănăturilor contra șoarecilor.

Nimicirea șoarecilor se poate duce la un bun sfârșit numai când locuitorii unei și acelei comune se unesc și pornesc de comun acord lupta contra acestor inamici atât de periculoși pentru holdele noastre însemnate.

În aceasta chestiune după petreceri cu mai multe fabrici, Camera noastră a consimțit să facă câteva experiențe destul de bune cu un preparat așa numit „Laborit“ însă ca să se poată convinge agricultorii a parte de eficacitatea otrăvei propunem ca fiecare, care are voe să se ocupe de chestiune să facă singuri încercare primaară și dacă vor constata efectul bun să porniască apoi în a nimici șoarecii pe holdele dela câmp.

Preparatul „Laborit“ constă din boabe de grâu înmuiate în otravă,

Pentru a porni deci din vreme la acțiunea susamintită, rugăm pe toți D-nii preoți și învățători, primari și notari comunali și alți agricultori cari se interesează de chestiune să ridice dela Camera de Agricultură o cantitate oarecare din acest preparat, — care va primi-o în mod gratuit, — și să facă încercarea împărțind o parte din grăunțele și altor amatori agricultori din aceea comună cu acelaș scop.

Încercarea se face în modul următor: Se va prinde depe câmp 3-4. șoareci. Aceștia vor fi puși unul câte unul într'o sticlă (borcan) sau lădiță în care vor fi aruncate câte 3-4. boabe din grăunța otrăvită.

După ce șoarecii vor fi mâncați din boabele acestea ne vom putea convinge dacă leacul este bun sau nu fiindcă instrucțiunile ne zic că după 1-2. boabe șoarecele va pieri cu siguranță.

Acum dacă vom vedea rezultatul bun, întrucât avem șoareci mulți pe holde vom putea porni cu încredere la stăpîrea lor.

Un kgr. de grâu otrăvit se va pune de Camera la dispozițiunea agricultorului cu prețul de Lei 30. care după împrejurări este de ajuns pentru 1-3. jughere. Astfel otrăvirea intradevăr nu cere multe cheltuieli.

Dacă în careva comună se prezintă deci necesitatea de a porni la distrugerea șoarecilor rugăm primăria comună să facă conscrierea despre cei cari se anunță că se invoesc a plăti 15 Lei de jugh. cad. penru grâul preparat. Acest tablou înaintat la biroul noutru Camera va îngriji de ceea necesare ca să se expedieze la adresa comunei cantitatea cerută de otravă.

Stăpîrea șoarecilor se va porni de toți locuitorii de odată într'o zi fixată anume pentru acest scop. În aceasta privință va fi de urmărit următorul procedeu: Semănăturile unde sunt șoareci vor fi grăpate cu grapa de spini cu o zi mai înainte. În ziua următoare în gura găurilor di nou destupate se va pune câte 3-5. boabe din grăunța preparată.

Apărarea în felul acesta va fi deci de mare folos fără să coaste parale multe, — și lucru mult decât o simplă înțelegere și unire în lucrările ce trebuiesc executate în folosul tuturor.

N. P.

AVIZ.

Cu ziua de 15. Septembrie a. c. a fost scoasă în vigore Deciziunea Ministerială No. 198537/13544. relativ la restrângerea circulației animalelor comercializate. Dat fiindcă aceasta dispozițiune aduce după sine nemulțumiri din partea agriculturilor crescători de vite, Camera noastră a făcut intervențiile necesare către Minister solicitând suprimarea sau modificarea ordinului.

Diracțiunea Camerei.

Ghimp!**Concurs românesc
de atletism...****cu emblema sfântului Ștefan!**

Placarde mari, impozante albastre anunțau la Arad în zilele trecute un concurs de atletism național din România. Concursul avea să se fină, la Arad din inițiativa clubului athletic arădan cunoscut sub inițialele unguerești A. A. C. Pe placarde ochiul curios a descoperit și coroana sfântului Ștefan cu emblema Ungariei care se complăcea pe peptul atleților și sportmanilor fotografiați în cadrul afișelor.

Ne întrebăm, cum de liga de vest permite sau tolerează că sub auspiciile sale să apară pe teritor românesc asemenea afișe? N'am vrea să credem că s'ar simți mândră de această complicitate contra sentimentelor românești!

Kraz.

**Constituirea Camerei
Medicilor, din Arad.**

— Un succes românesc. —

În ultimul timp presa minoritară locală, dornică mai întotdeauna de discuțiuni zadarnice, a încercat să ducă o violentă campanie în vederea constituirii Camerei Medicilor arădani. Ce a nume recomanda această presă, tuturor celor chemați să și dea votul în ziua de 21 Septembrie, nu mai interesează. Ar însemna să intrăm în polemică și ne am ferit întodeauna de a ține isonul unor porniri direct pătimase. Pe noi ne interesează numai rezultatul acestui vot pe care dealtfel îl și bănuim.

Alegerea a avut loc în sala de recepție a prefecturii de județi, unde cu unanimitate de voturi a fost ales următorul comitet: dr. Ioan Moldovan, primmedicul spitalului județean, președinte; dr. Iuliu Vicaș și dr. Bodor Andrei membrii. Din partea minoritarilor au fost aleși ca membri dnii dr. Roth și dr. Borsos Adalbert. Președinția deci, atât de discutată prin presă în ultimul timp a fost încredințată unui medic român a cărui specialitate și ținută în societate nu a putut fi pusă nici un moment în discuție. Succesul ne bucură cu atât mai mult, cu cât — spre onoarea lor — mulți medici minoritari s'au ferit să dea impresia că și în cadrul unui astfel de instituții s'ar putea face irendentism.

Cor.

**Un deputat lupist urmărit
pentru excrocherie.**

București. — Primiș știrea că d-l Alexandru Pohoată deputat lupist și avocat în Suceava este urmărit de către organele polițienești, pentru numeroase excrocherii. Numitul a dispărut din Suceava, iar poliția a telefonat imediat la Brăila ca următorul să fie arestat dacă își va face apariția acolo. Se crede anume că Pohoată are intenția să se îmbrace pe un vapor și să fugă în străinătate.

**Citiți și răspândiți
„Românul“****Vizită canonică
în tractul Ineu.**

P. S. Sa Episcopul Aradului Dr. Grigorie Gh. Comșa însoțit de P. C. părintele asesor M. Păcățianu în zilele de 20, 21, și 22. Sept. a. c. a vizitat creștinii Săi din mai multe comune din plasa Ineu. Plecat dimineața la marginea plasei și tractului a fost întâmpinat de P. C. Părinte-protopop Mihaiu Cosma deputat de Arad și dl. prim pretor al plasei A. Oanea. După vizitarea comunei Mocrea în sunetul clopotelor a trecut prin comunele Ineu și Bocsăg și intrând comuna Răpsăg, ținta întâiu a vizitei Sale, unde a fost primit de întreaga comună îmbrăcată în haine de serbătoare în frunte cu primarul comunei I. Ardelean, carele l'a binevențat în scurte, dar binevențate cuvinte. În sunetele de clopote și treascuri, fiind urmat de întregul popor din comună, prin 2. porți de triumf frumos ridicate P. S. Sa a intrat în comuna Răpsăg, descinzând la dl. protopop M. Cosma.

După masă Inaltul Prelat a vizitat urmat de suita Sa comuna Hodiș, făcându-i se o primire grandioasă de întreaga comună în frunte cu preotul comunei.

În ziua de duminică P. S. Sa a oficiat cu ceremonialul obicinuit Sf. liturghie în Biserica din Răpsăg în fața numerosului popor de față fiind și d-nii Dr. E. Veliciu senator, Al. Vlad deputat C. Popa Arad sosiți din ajun, Dr. Teodor Burdan Ineu, Dr. I. Hărăduțiu Ineu, dl. I. Crișan din Beiuș, A. Oanea prim pretor Ineu.

La Serviciul divin P. S. Sa a fost asistat de P. C. părinți M. Păcățianu, I. Giorgia, M. Cosma și șase preoți din tract Responsurile au fost date de bine instruitul cor. din Răpsăg.

După terminarea serviciului divin P. părinte protopop Mihaiu Cosma în cadrul unei binevențate și frumos construite cuvântări a făcut raportul său despre comuna Răpsăg, dezvoltarea și situația ei actuală, luându-și totodată

remas bun dela credincioșii săi, trecând anume la Ineu, a cărui protopop a devenit. Cuvântarea instructivă și învățătoare a P. C. părinte protopop M. Cosma a făcut adâncă impresie asupra celor de față.

P. S. Sa Episcopul Dr. Gr. Comșa a ținut o măiastră predică despre însemnătatea și înțelesul Sfintei Cruci, scoțând în relief păstorirea de peste 22 ani a părintelui M. Cosma, împărțând sfaturi și îndemnuri credincioșilor din comună. Poporul adunat a rămas adânc impresionat de cuvântarea plină de pildă și învățături frumoase ale P. S. Sale.

Masa, precum în ziua din ajun, a fost luată și de data aceasta în casa ospitalieră a părintelui protopop M. Cosma, unde grație destoiniciei Domnului L. Cosma și D-soarei A. Cosma, cei prezenți au fost găzduiți cum numai în casa părintelui protopop M. Cosma se știe.

După masa la ora 3. P. S. Sa însoțit de suita Sa a părăsit comuna Răpsăg în uralele mulțimei, îndreptându-se spre comuna Ineu, unde poporul în frunte cu părintele T. Feier și cu intelectualii din loc i-au pregătit o impresionată primire. Vizitând colonia din comuna Gurba cătră oarele 6. seara, P. S. Sa a sosit la Șicula, unde întreg poporul în frunte cu părintele Iustin Moția l'au făcut o entuziastă primire. După vecernie și înălțătoarea cuvântare a P. S. Sale masa a fost servită în casele părintelui I. Moția, unde P. S. S. a odihnit dimpreună cu suita Sa iar în dimineața zilei de luni 22. l. c. condus de poporul din Șicula până'n hotarul comunei, a părăsit tractul Ineu spre reședința Sa din Arad.

Poporul din comunele cercetate a avut o zi fericită în urma prezenței fascinătoare a P. S. S. Episcopul Dr. Grigorie Comșa stimțatul și iubitul Arhiepiscop al Aradului.

**Mișcarea culturală a Românilor
din Franța. Vrednica colaborarea a unor
studenți români, pentru intensificarea
acestei mișcări.**

La câțiva kilometri de Paris, în orașele Chaville, Meudon și Versailles, sunt adăposturile cele mai cunoscute ale tuturor acelor, care pentru un motiv sau altul au descins în Colonia Muncitorilor Români de pe lângă Paris. Dintre ceicare locuiesc aici, cea mai mare parte, lucrează cu ziua sau săptămâna la diferitele fabrici din Capitală sau Versailles, care este așezat la aceeași depărtare de aici, ca Parisul.

Cât privește viața de familie, acești români, sunt ca la ei acasă. Ba unii dintre ei, îmbracă chiar și acum costumele lor românești și păstrează încă cu multă evlavie amintirea celor din țară. Și te înviorează când știi, că oameții aceștia atât de blânzi, sunt frați de-ai tăi, că simț și vorbesc ca tine. Ei bine, toți românii de aici, intenționează aproape de un an, înființarea unei Asociațiuni în vederea dezvoltării culturale și apărării în colectivitate a intereselor lor.

Și ce mișcare sănătoasă s'ar porni în direcția aceasta, dacă și autoritățile române, ar observa mai de aproape și ar studia mai minunțios, aceasta problemă și tendința lor de emancipare culturală, care în ultimul timp și-a luat avântul ei laudabil. De sigur 'ar fi o

insuflețire și o dragoste de muncă și mai intensificată, dacă forurile competente de acolo, ar seconda și ele în aceeași măsură ca unii studenți români, acest zel în ajungerea idealului lor. Trebuie să ne mirăm, cum acești oameni atât de preocupați de greutățile zilelor de azi, sacrifică încă cu multă voioșă tot timpul lor liber, în interesul acestei Asociațiuni, care după ultimele știri lansate, incurând va primi recunoașterea ei de personalitate juridică.

Recunoștință se datorește tuturor acelor, care la început prin conferințe sau sacrificând timpul lor liber, au arătat marea însemnătate și avantajul unei asemenea Asociațiuni. Intre aceștia trebuie să cităm pe dnii studenți N. Crăciunel, Avramuțiu, Ciuciu, Anghel și alți fruntași români, care merită toată lauda, pentru munca ce au depus-o întru realizarea unei idei atât de strălucite.

Și merită aceasta cu atât mai vârtos, cu cât aceștia nici un moment n'au șovăit a-și face datoria față de ei și față de Neam jertfindu-și puterile lor de muncă și aducând glorie și merite Patriei lor în străinătate.

Th. Țiucra.

Scrieri către frațele meu

Iubite Frate,

În scrisoarea mea din rândul trecut îți scrisesem despre o nouă invazie a țărânilor noastre la orașe. Zic nouă invazie pentru că primul fenomen de acest gen s'a putut observa în primii ani după război. Cauzele cari au determinat atunci pe mulți țărani și mici industriași să se îndrepte în spre orașe au fost altele decât acum. Atunci se căuta o îmbogățire rapidă, Astăzi însă țărânul este împins de nevoi. Am spus-o și în rândul trecut o spun și acum: nu toți.

Aceia cari au încercat să se ferească la oraș, au observat de bunăseama că Românului îi este greu să trăiască în țara lui. Ca să primești o slujbă trebuie să te milogesti, să-ți faci spinarea gumilastru, să-ți însiri toate neamurile și toate isprăvile lor săvârșite în slujba țării. Și atunci tot greu merge, dar merge. Pentru pâine ce nu face omul?

Mai interesantă este însă chestia muncitorilor din industrie. Ai noștri, muncitorii români, sunt nevoiți să plece în Franța și alte țări, ca să-și găsească de lucru. Dacă ai face o vizită aci în Arad, la diferitele fabrici, ai găsi sumedenie de muncitori străini veniți cu pașaport mai cu seamă din Germania. Sub titlul că sunt specialiști, oameni cu mare știință în meseria lor, ei iau plăți fantastice, înecat din salariile lor ai putea plăti 3 și 4 muncitori români modeste, cari sunt tot atât de savanți ca și specialiștii importați. Mai adaugă că acești specialiști cari sunt mai bine plătiți decât oricare înalt funcționar de stat dela noi și cari mănâncă pâinea atâtor șomeri, nu încetează să-și bată joc de tot ce se găsește la noi în țară. Pentru ei stăpânirea românească este, zero, administrația românească zero, cultura românească zero, politica economică zero. Vezi tu, iubite Frate, îi ținem la noi, le dăm pâine și ei ne sfidează, își bat joc de noi. M'am întregat de multe ori, dacă nu cumva au dreptate și am fost nevoit să-mi dau singur răspunsul afirmativ.

Nu suntem noi oare netrebniți, dacă îi ținem pe ei, îi îndopăm cu tot ce avem bun, suntem prevenitori față de ei, atunci când ei ne batjocoresc și muncitorii noștri cerșesc pe la ușile străinilor după muncă și pâine?!

Iată un lucru pe care conducătorii noștri trebuie să-l clarifice. Trebuie se înceteze odată cu domnia străinilor în țara Românească.

Tu, dragul meu, nici până atunci nu trebuie să disperezi. Țara Românească va progresa, dar pentru acest lucru, și-am mai spus-o și o repet, să nu uiți că are nevoie de cetățeni cinștiți și muncitori.

Al tău frate
Ilarie.**Vine!!!
Teatrul
Cărăbuș**

La 13 Oct. a. c. va avea loc la Arad reprezentarea piesei „Ai, n'ai, dai“ a teatrului iscusitului director Tănase din București. Bilete se primesc la Căminul Liceană Arad, Bul. Reg. Maria.

Th. Țiucra.

Lipsuri zee de milioane la C. F. R. provenite din timpul guvernării liberale.

București, — Controlorul financiar al C. F. R. d-l Const. Chiriac, Consilier controlor al Inaltei Curți de Conturi a făcut un raport foarte grav cu privire la unele nereguli găsite la C. F. R. S'au constatat lipsuri în valoare de 15 milioane lei la mărfuri, 1 milion și jum. la numerar și 22 milioane la mărfuri cumpărate de C. F. R. și date în mâinile funcționarilor.

D-l Controlor arată o serie de fraude ale unor birouri de vămuu, în special cele din Oradea, Episcopia-Bihorului și Satu Mare — fraude cari au fost făcute de către concesionarii de acolo, cari incasau taxe până la 1500 lei de vagon, pe când nu aveau dreptul să incaseze mai mult de 1000 lei de vagon.

Unul dintre concesionari este frate cu dl. subdirector general Mereuța. Toți acești concesionari și-au primit concesiunile în timpul trecutei guvernări liberale.

Dl. Vidrighin, Directorul General al Casei Autonome C. F. R. a dispus să i-se trimită întreg dosarul pentru a putea lua măsuri în contra vinovaților.

Deciziune.

Convocarea colegiilor agricole locale din județul Arad pentru alegerea membrilor în comitetele agricole locale conform art. 7. din Legea Camerelor de Agricultură.

Noi, Ministrul Agriculturii și Domeniilor, având în vedere art. 7 și 10 din Legea pentru organizarea Camerelor de Agricultură publicată în Mon. Of. Nr. 143 din 1 Iulie 1930.

Decidem

Art. I. Colegiile agricole locale din județul Arad sunt convocate pentru ziua de 25 Octombrie a. c.,

pentru alegerea membrilor ce trebuie să compună comitetele agricole locale

Fac parte din colegiile agricole, toți alegătorii înscrși conform art. 8 din Legea Camerelor de Agricultură.

Alegerile vor avea loc în fiecare localitate și se vor ține conform prescripțiilor Legii.

Art. II. Numărul membrilor de ales în fiecare localitate este prevăzut în tabloul alăturat, care face parte integrantă din prezenta deciziune.

Art. III. Direcțiunea Agriculturii este însărcinată cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni.

Data în Cabinetul Nostru astăzi 20 Septembrie 1930.

Ministrul Agriculturii și Domeniilor.
I Mihalache.

*În Comuna Covăsiși se va începe Surteciul în ziua de 9 Octombrie 1930 și până atunci proprietarii sunt obligați a acita darea promonterială.
Covăsiși la 24 Septembrie 1930.
Nicolae Brădeian
Președinte.*

Comercianți!

Când merg afacerile vine clientul singur. Când nu merg trebuie să-l căutați. Folosiți publicitatea noastră pentru atragerea clientului.

Alegerea nouilor camere agricole

— Alegerile vor avea loc la 25 Oct. a. c. —

La 24. cor. s'ă așisat pe întreg teritoriul județului și orașului Arad deciziunea Ministerului de Agricultură prin care se convoacă colegiile agricole pe ziua de 25 Oct. când vor avea loc alegerile nouilor camere agricole în întreaga țară, după noua lege, fac parte din colegiile agricole toți alegătorii înscrși conform art. 8 din legea nouă. Alegerile vor avea loc în fiecare localitate. După noua lege comunele cari aleg câte trei membri sunt următo-

rele: Arad, Apateu, Aradul-nou, Bocșig, Buteni, Comlăuș, Covăsiși, Cuglici, Glogovăț, Guttnăș, Macea, Iermata-neagră, Ineu, Nădlac, Păncota, Pecica, Rovine, Sănnicolaul-mic, Semeac, Sântana, Socodor, Șeitin, Șepreuș, Șicula, Șiria, Tauș, Târnava, Turnu și Zărand. În toate celelalte localități se aleg numai câte doi membri.

Listele de candidaturi încă nu sunt cunoscute.

Cor.

Antialcoolismul și educatorii.

Activitatea societății antialcooliste a copiilor vine să fixeze ziua de mâine a oamenilor de bine, vine să încălzească inimile disperate ale celor căzuți în robia alcoolismului, și cari abia mai cred într'un viitor mai frumos, mai curat.

Am început înființarea acestei societăți, fără experiență, luând asupra mea o grea povară, aceea de a aprinde o mică făclie în imensul întuneric al indolenței și neîncrederii. Cugetând numai la viitorul micelor vlăstare, nu m'am lăsat influențată de râsul ironic al acelor, cari cu o inconștiență uimitoare — prin exemplul lor — dau paharul de otravă în mâinile fiilor lor, în mâinile miilor de copilași.

În privința alcoolului majoritatea oamenilor a rămas cu o concepție foarte greșită, adică că orice tendință de a lupta contra alcoolului poate fi combătută cu ușurință prin însuși faptul, că a consuma câte un pahărel de alcool nu e deloc periculos organismului, ba chiar e necesar fiind totodată și o plăcere. Am mai auzit afirmând, că cel ce propagă abținerea nu poate fi decât nebun, vrând să răpiască oamenilor o plăcere utilă. Abstragând de imoralitatea acestei filozofii bolnave ea nu-și are rostul, fiind un neadevăr și nu poate fi aprobat de oamenii harnici și muncitori, cari sunt prea ocupați de lucruri mai frumoase și mai nobile, — cari merg paralel cu știința — pentru binele fiilor, lor oameni cari nu se vor opri la un țoiu de rachiu, de dragul plăcerii ce produce.

Durere un număr însemnat de dascăli și părinți — educatori de ideologie veche — cari nu voiesc să recunoască falimentul neștiinței și cari n'au decât cuvinte de batjocură la adresa străduințelor progresiste — formează o stăvilă în drumul propagandei contra alcoolismului. Aceștia nu vor să recunoască imensa greșală ce o fac dând exemplu rău copiilor și nu vor să înțeleagă străduințele societății

„Progres“ pentru a forma o generație energetică în trup și suflet-

E și firesc, că dacă ei însuși stau sub influența „unui singur pahărel de alcool“ nu vor simți însemnătatea acestei acțiuni, aceasta acțiune presupunând o voință absolut liberă. Ca să vedeți mentalitatea unora dintre părinți vă spun o întâmplare recentă:

La intrarea în soc. copiilor „Progres“ fiecare părinte a dat o declarație că nu-și va forța copilul nici să bea, nici să cumpere, nici să vindă alcool.

Familia S. are trei fetițe la școală. Părintele a isralit o declarație pentru două dintre fetițe. Chem mama fetiței să-mi dea lămuriri ce privește atitudinea lor ciudată. Ce credeți că mi a răspuns? „Doamna dragă, suntem foarte fericiți că nu vor bea copiii noștri, dar vedeți dacă inscriu pe toate trei fetițe, pe cine să trimit la crăsmă să aducă rachiu când vin prietenii soțului meu?“

Și nu numai aceasta categorie de oameni e vinovată, e vinovat întregul sistem, care prin o educație specială trebuie să se îndrepte.

Noi Românii „neam străvechi în țară tineră“ avem datoria sfântă atât față de noi înșine cât și față de întreaga omenire, să ridicăm cuvântul nostru hotărât contra ispititorilor, contra celor cu aspirațiuni perverse, cari sub pretextul că vor să îmbogățiască țara, vor echilibrarea stării economice prin desfacerea produselor spirtoase, prin popularizarea viciilor, prin reducerea școalelor și sporirea crăsmelor caută să distrugă cu moartea cea mai teribilă fiii, speranța acestei țări.

Societatea copiilor „Progres“ care luptă pentru combaterea alcoolismului a hotărât că va da educație copiilor mame, care vor ști să dea patriei o generație sănătoasă, — care va avea curajul răspunderii față de faptele sale, — generație crescută în spiritul iubirii lui Cristos: „Lăsați copiii să vină la mine“.

Vașian Ana.

Încercare de atentat la căile ferate.

Pe linia Galați-Barboși, s'ă descoperit o încercare de atentat contra un tren de persoane.

Picherul Negulescu făcând revizia liniei ferate pe distanța dintre Galați și Filești, în dreptul kilometru 254, a găsit linia acoperită cu petriși și cu corpuri tari ca eclise, tampon, scoabe, etc.

Linia a fost astfel barată în scopul de-a provoca deraerea trenului de persoane No. 404 și ca apoi atentatorii

să poată jefui în voe.

Picherul a anunțat stația, ridicându-și obstacolele de pe linie.

Legiunea de jandarmi și poliția dir. Galați au fost înștiințate, pentru a întreprinde cercetări.

Citiți și răspândiți
„Românul“

Intensificarea legăturilor comerciale cu Jugoslavia. Camera de Comerț și de Industrie din Arad face cunoscut, că Oficiul de Comerț Exterior al Ministerului de Comerț din Beograd dă cu plăcere ori ce relațiuni cu privire la toate chestiunile ce tind spre intensificarea legăturilor comerciale cu Jugoslavia.

Primăria comunei Hălmagiu.
Nr. 801/1030.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor că, în ziua de 3 Noembrie 1930 sa va ține în localul primăriei din Hălmagiu licitație publică în conformitate cu art. 88—110 și următorii din legea contabilității publice pentru arendările de mai jos.

I.

La orele 9. Darea în arendă a încălării vămii târgului comunei Hălmagiu pe anul 1931.

II.

La orele 10. Darea în a încălării taxelor de abator pe anul 1931.

Condițiunile de licitație se pot vedea între orele oficioase în biroul primăriei Hălmagiu.

Hălmagiu, la 21 Septembrie 1930.

Primăria Comunală.

Primăria comunei Sinte-Mare.
Nr. 974/1930.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 13 Octombrie 1930 ore 10 a. m. se va ține licitație publică cu termen scurt în localul Primăriei Sinte-Mare pentru darea în întreprindere a lucrărilor de terasament și pavaj pe lângă fântâna Arteziană.

Licitatiia se va ține cu respectarea dispozițiilor Art. 88-110 din legea contabilității publice.

Deodată cu oferta se va depune și garanța provizorie de 5%.

Caietul de sarcini, antemăsurătoarea și devizul întocmit de Serviciul Tehnic al Județului se pot vedea în biroul notarial sub orele oficioase.

Sinte-Mare la 18 Septembrie 1930.

Primăria.

În atențiunea producătorilor de vin și țuică.

Ing. Ștefan David și prof. I. Ardelean au reușit să descopere un preparat care înlesnește foarte mult și grăbește fermentarea vinurilor și țuicelor, indiferent de temperatură. Atât la cald cât și la rece fermentarea (Ferbearea) mustului se face în timp foarte scurt și cantitatea de alcool este simțitor mărită.

Avantagiile acestui preparat care se vinde sub numirea de „BACTERIN“ sunt următoarele: 1. Mustul (de vin sau orice fructe) fierbe în mai scurt timp decât jumătate din ordinar. 2. Transformă tot zaharul pe care îl conține mustul în alcool ceace mărește cantitatea de alcool a vinului sau rachiuului. 3. BACTERIN-ul este foarte eficient, deoarece pentru fermentarea unui litru de must ajunge o cantitate ce costă abia 10—15 bani.

BACTERIN-ul se pune în vânzare în Laboratorul Școlii Comerciale Superioare din Arad, Piața Xenopol No. 1. Tot acolo și îndrumări pentru întreținere.